

ԵՊՀ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ
ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԵՈՄՈՐՖՈԼՈԳԻԱՅԻ ԱՄԲԻՈՆԸ
45 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

0025, Ա. Մանուկյան 1, ԵՊՀ Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետ,
<http://www.yసు.am/science/hy/Geography-and-Geology>

Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ը

1968 թվականին պրոֆ. Ս.Լ. Բալյանը նախաձեռնեց ԵՊՀ աշխարհագրության ֆակուլտետում գեոմորֆոլոգիայի և գեոդեզիայի ամբիոնի ստեղծումը, որն էլ ղեկավարեց մինչև 1997թ.: 1997թ. հուլիսի 1-ից մինչև օրս ամբիոնը ղեկավարում է աշխարհագրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆ. Վ.Ռ. Բոյնագրյանը:

1996թ.-ից ամբիոնը վերանվանվեց Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի ամբիոն: Գոյության 45 տարիների ընթացքում ամբիոնում պաշտպանվել է 1 դոկտորական և 12 թեկնածուական ատենախոսություն: Ամբիոնը պատրաստել է 400-ից ավելի մասնագետներ՝ ավելի քան 210 գեոմորֆոլոգներ, 190 քարտեզագիրներ, 24 մագիստրոսներ: 2008թ.-ից ամբիոնում բացվել է նոր մասնագիտություն՝ քարտեզագրություն և կադաստրային գործ:

Ամբիոնի շրջանավարտներն աշխատում են հանրապետության և արտերկրի տարբեր հիմնարկություններում՝ ՀՀ ԳԱԱ Երկրաբանական գիտությունների, Հայինժնախազիծ, Ատոմէներգիա, Հայկական գեոդեզիայի, Հայջրնախազիծ ինստիտուտներ, “Հայերկրաբանություն” ԱՄ, Ջրաօդերևութաբանական և Ազգային անվտանգության ծառայություններ, Վ.Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտ, Բանակի գլխավոր շտաբ, Բնապահպանության Արտակարգ իրավիճակների նախարարություններ, և այլն:

Ամբիոնում գործում է քարտեզագրության և գեոինֆորմատիկայի լաբորատորիա:

ԱՄԲԻՈՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ: Ամբիոնում կատարվում են բազմաբնույթ գիտական աշխատանքներ, որոնք վերաբերում են լավատակ ջրերի, լանջերի և լանջային գործընթացների, նեոտեկտոնիկայի, պլիոցեն-չորրորդական փուխը նստվածքների, հնեագեոմորֆոլոգիայի, բնական աղետների և ռիսկի, գեոէկոլոգիայի, քարտեզագրության, կադաստրի, գեոինֆորմատիկայի և այլ հարցերին: Ամբիոնի ներկայիս դասախոսական կազմի տպագրված աշխատանքների թիվը 400-ից ավելի է, այդ թվում՝ հոդվածներ, մեմոգրություններ, ուսումնական ձեռնարկներ և ֆոնդային աշխատանքներ: Ամբիոնի դասախոսները մասնակցել են մի շարք միջազգային կոնֆերանսների: 1990, 2001, 2005 և 2007 թթ. ամբիոնն Երևանում կազմակերպել է համամիութենական և միջազգային կոնֆերանսներ՝ նվիրված լեռնային երկրների գեոմորֆոլոգիայի հարցերին:

ԱՄԲԻՈՆԻ ԳԻՏԱՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ ԵՎ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐԸ: Ներկայումս ամբիոնում աշխատում են 8 դասախոսներ, այդ թվում՝ 1 դոկտոր և 4 գիտությունների թեկնածու:

Պրոֆեսոր, աշխ. գիտ. դոկտոր, Վ.Ռ. Բոյնագրյան, ամբիոնի վարիչ

1962 թ. ավարտել է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանի աշխարհագրական ֆակուլտետը (գեոմորֆոլոգիա մասնագիտությամբ):

1962–1966 թթ. աշխատել է ԽՍՀՄ ԳԱ Օվկիանոսագիտության ինստիտուտի Կալինինգրադի բաժանմունքում:

1966–1969 թթ. եղել է ՄՊՀ գեոմորֆոլոգիայի ամբիոնի ասպիրանտ:

Թեկնածուական ատենախոսության թեզը “Հարավարևելյան Բայրիկայի ափային զոնայի գեոմորֆոլոգիան և մերձափնյա ծովային նստվածքների լիթոլոգիան (կապված մերձափնյա ծովային ցրոնների հետ)” թեմայով (1962 Մոսկվա):

* E-mail: vboynagryan@ysu.am

Դոկտորական ատենախոսության թեզը “Հայկական լեռնաշխարհի լանջերը և լանջային գործընթացներ (որպես համեմատաբար չոր կլիմա ունեցող տեկտոնապես ակտիվ լեռնային մարզերի լանջերի զարգացման օրինակ)” թեմայով (1996): 1997 թ. ամբիոնի վարիչ է և պրոֆեսոր:

ԵՊՀ արժաթե (1994) և ոսկե (2009 և 2013) մեդալներ:

Դասավանդում է “Գեոմորֆոլոգիա”, “Լեռնային երկրների ինժեներաաշխարհագրական գնահատումը կադաստրային գործում”, “Գեոմորֆոլոգիա երկրաբանության հիմունքներով”, “Տարածքի դիստանցիոն գոնդում”, “Նորագույն նստվածքների ուսումնասիրման եղանակներ”, “Ցրոնների գեոմորֆոլոգիա”, “Աերոտիեզերական հետազոտման եղանակներ” դասընթացները:

Բազմաթիվ աշխատանքների հեղինակ է (200-ից ավելի, այդ թվում՝ 8 մենագրություն և 3 ուսումնական ձեռնարկ):

Գիտական հետաքրքրության բնագավառներն են՝ լեռների և ծովափերի գեոմորֆոլոգիա, ինժեներային գեոմորֆոլոգիա և երկրաբանություն, չորրորդական նստվածքների լիթոլոգիա, վտանգավոր արտաձին գործընթացներ, օգտակար հանածոների որոնում, աերոտիեզերական եղանակներ, գեոէկոլոգիա, ռիսկի և վտանգավորության գնահատում և այլն:

1. Динамика и морфология Самбийского полуострова. Океанология, 1966, т. 6, вып. 3, с. 458–465.
2. Морфометрический анализ кратковременных изменений береговой зоны. Океанология, 1966, т. 6, вып. 4, с. 651–658.
3. Абразия берегов Самбийского пол-ва как источник материала для потока наносов. В кн.: Развитие морских берегов в условиях колеб. движений земной коры. Таллинн, 1966, с. 61–65.
4. Особенности литологии поверхностных осадков подводного берегового склона юго-восточной части Балтийского моря. Океанология, 1968, т. 8, вып. 6, с. 1036–1048.
5. О перемещении наносов у западных берегов Самбийского полуострова. Вестник МГУ. География, 1969, № 3, с. 68–72.
6. Особенности механического осаждения в прибрежной зоне юго-восточной Балтики. Океанология, 1969, т. 9, вып. 4, с. 661–666.
7. Концентрация тяжелых минералов в береговой зоне юго-восточной Балтики и некоторые вопросы поисков прибрежно-морских россыпей. В кн.: Геоморфология и литология береговой зоны морей и других крупных водоемов. М.: Наука, 1971, с. 161–165.
8. О подводных валах в береговой зоне оз. Севан. Ученые записки ЕГУ, 1977, № 1, с. 108–114.
9. Оценка рельефа при изучении селей в Кафанском селеносном районе. Ученые записки ЕГУ, 1977, № 3, с. 119–124.
10. Современные рельефообразующие процессы в Приереванском селеносном районе. Ученые записки ЕГУ, 1978, № 3, с. 116–123.
11. Гранулометрия морен северного склона массива Арагац. Ученые записки ЕГУ, 1979, № 3, с. 135–143.
12. Особенности строения и свойств рыхлых накоплений северного склона массива Арагац. Ученые записки ЕГУ, 1980, № 3, с. 122–130.
13. Изученность склонов в Армянской ССР и некоторые проблемы их исследования. Ученые записки ЕГУ, 1983, № 2, с. 143–149.
14. К вопросу о перемещении наносов в береговой зоне озера Севан. Ученые записки ЕГУ, 1983, № 3, с. 124–129.
15. Роль рыхлых образований склонов участка среднего течения р. Агстев в формировании оползней. Ученые записки ЕГУ, 1984, № 1, с. 134–138 (соавтор Бойнагрян Т.Г.).
16. Склоновые процессы в бассейне озера Севан. Вопросы географии. Межвуз. сб., Вып. 1–2, Ер.: Изд-во ЕГУ, 1984, с. 131–137 (соавтор Габриелян Г.К.).
17. Береговые процессы в бассейне озера Севан. Вопросы географии. Межвуз. сб., Вып. 1–2, Ер.: Изд-во ЕГУ, 1984, с. 137–145.
18. Геохимические особенности рыхлых отложений бассейна среднего течения р. Агстев. Изв. АН Арм. ССР. Науки о Земле, 1985, № 4, с. 31–38 (соавтор Бойнагрян Т.Г.).
19. Некоторые вопросы изучения рыхлых отложений плиоцен-четвертичного возраста Армянской ССР. Изв. АН Арм. ССР. Науки о Земле, 1985, № 6, с. 15–19.
20. Классификация вулканических склонов Армянской ССР и некоторые их особенности. Геоморфология, 1987, № 3, с. 30–35.
21. Оползневые (блоковые) нарушения склонов бассейна р. Агстев (Арм. ССР) и некоторые вопросы их изучения. Изв. АН Арм. ССР. Науки о Земле, 1988, № 1, с. 30–37.

22. Общая направленность развития склонов Армянского нагорья за плиоцен-четвертичное время. Геоморфология, 1989, № 2, с. 69–73.
23. Склоны вулканического происхождения Армянского нагорья и особенности их ранней эволюции. Вестник МГУ. География, 1989, № 4, с. 43–46.
24. Геохимическая характеристика и генезис рыхлых покровных образований бассейна р. Агстев (Арм. ССР, Малый Кавказ). Литология и полезные ископаемые, 1989, № 4, с. 117–122.
25. Высотная поясность склоновых процессов в горах Армянского нагорья и некоторые особенности развития их склонов. Геоморфология, 1990, № 4, с. 49–57.
26. Характер асимметричности гор Армянского нагорья и ее влияние на развитие их склонов. Изв. НАН РА. Науки о Земле, 1992, № 2, с. 43–48.
27. Некоторые актуальные задачи теоретической и прикладной геоморфологии Армении. Изв. НАН РА. Науки о Земле, 1993, № 1, с. 38–45.
28. Ледниковый морфолитогенез в горах Армянского нагорья и формирование склонов. Изв. НАН РА. Науки о Земле, 1994, № 1–2, с. 89–99 (соавтор Бойнагрян Т.Г.).
29. Делювиальный смыв в горах Армянского нагорья и его воздействие на развитие склонов. Изв. НАН РА. Науки о Земле, 1995, № 2–3, с. 88–93.
30. Основные закономерности формирования и развития склонов Арм. нагорья. Изв. НАН РА. Науки о Земле, 1996, № 1–3, с. 67–73.
31. Изучение смещения чингилов (каменных россыпей) в Армении. Изв. НАН РА. Науки о Земле, 1997, № 1–2, с. 99–103.
32. Экологическое картографирование территорий крупных городов как основа для разработки экологически обоснованной стратегии их развития. Материалы I Нац. конф. “Устойчивое человеческое развитие и Армения”. Ер., 1997, с. 78–81.
33. Regularities of Spreading and Forming of Landslides in Armenia. Landslides in Research, Theory and Practice. Cardiff, UK, Th. Telford, 2000, p. 163–166 (Boynagryan A.V., Boynagryan B.V.).
34. Landslide-Rockfalls in Valley of River Baidak. Landslides in Research, Theory and Practice. Cardiff, UK, Th. Telford, 2000, p. 167–170 (Balyan S.P., Gaginyan R.H. et al).
35. Проблемы экологической геоморфологии и оползневые процессы Арм. нагорья. В кн.: Проблемы геоморфологии и геологии Кавказа и Предкавказья. Краснодар, 2001, с. 129–138.
36. Геоморфологический анализ территории Малого Кавказа и Армянского нагорья с целью определения сейсм. риска отдельных его участков. “Геоморфология Кавказа: новые идеи и подходы”. Науч. конф., Тбилиси, 2002, с. 43–47 (соавторы Бойнагрян Б.В., Бойнагрян А.В., Айриянц А.А.).
37. Природно-ресурсный потенциал гор Армянского нагорья. Материалы междунар. конф. “Горы и люди”. Украина, Рахов, 2002, с. 115–119.
38. Туризм как один из факторов устойчивого развития горных районов Армении. Тез. докл. Нац. научно-практ. конференции “Основные проблемы туристской деятельности и перспективы развития туризма в Армении”. Ер., 2002, с. 8–12.
39. Оползни Армении (их распространение, условия и причины образования, разновидности). Ученые записки ЕГУ, 2005, № 1, с. 3–17.
40. Опустынивание территории Республики Армения (постановка вопроса, факторы, индикаторы, защитные мероприятия). Ученые записки ЕГУ, 2005, № 2, с. 130–139.
41. Экологическое состояние природной среды территории Большого Еревана. Матер. Междунар. научно-практическая конференция “Экология фундаментальная и прикладная. Проблемы урбанизации”. Екатеринбург, 2005, с. 64–66.
42. Опасность возникновения природных катастроф в Республике Армения. Вестник МАНЭБ, 2006, т. 11, № 8, с. 15–18.
43. Загрязнение речных и озерных вод РА. Вестник МАНЭБ, 2006, т. 11, № 8, с. 18–23.
44. Склоны и склоновые процессы Армянского нагорья. Ер.: Изд-во ЕГУ, 2007, 279 с.
45. Озера Армянского нагорья. Ер.: Изд-во ЕГУ, 2007, 144 с.
46. Эстетические функции рельефа (на примере РА). Рельеф и человек. М.: Научный мир, 2007, с. 39–49.
47. Некоторые современные проблемы геоморфологии горных областей Армении. Сб. трудов ин-та географии им. В. Багратиони. Тбилиси. Новая серия, 2008, т. 81, № 2, с. 60–68.
48. Выявление разломной тектоники горных областей с помощью топографических карт (на примере Восточный Понт-Малокавказского региона). Там же, с. 69–77 (соавт. Бойнагрян А.В., Шипано Б.В.).
49. Строение и состав четвертичных рыхлообломочных образований бассейна р. Вохчи. Современ. проблемы геологии и географии. Сборник науч. трудов конференции, Ер., 2008, с. 141–150.
50. Селевые потоки в Армении. Селевые потоки: катастрофы, риск, прогноз, защита. Труды Междунар. конференции, Пятигорск, 2008, с. 143–146.
51. Опасные рельефообразующие процессы последних лет в Армении. Отечественная геоморфология: прошлое, настоящее, будущее. Санкт-Петербург, 2008, с. 106–108.
52. Реки и речные долины Армянского нагорья. Ер., Изд-во ЕГУ, 2009, 154 с.

53. Critical Ecoregions of Armenia. The International Internet Conf. “Critical Ecoregions: Modern Conditions, Problems and Ways of Their Decision.” Tbilisi, 2009, p. 31–34.
54. Landslides in Armenia. Revue Roumaine, de Geographie Romanian Journal of Geography, Bucuresti, 2009, v. 53, № 2, p. 197–208.
55. Оползни Армении. Ер.: Асогик, 2009, 308 с. (соавторы Степанян В.Э., Хачатрян Д.А., Ядоян Р.Б., Аракелян Д.Г., Гюрджян Ю.С.).
56. Воздействие оползней Армении на транспортные коммуникации и населенные пункты. Ученые записки ЕГУ. Геология и география, 2009, № 3, с. 22–30.
57. Լեռնային երկրների ինժեներական աշխարհագրություն. Եր., 2009, 69 էջ (համահեղինակ Գազինյան Ռ.Խ.):
58. Ֆիզիկական աշխարհագրության տերմինների եռալեզու բառար. Եր. Հայագիտակ, 2010, 312 էջ:
59. Assessing Hazards and Risks from Hydro-Meteorological Phenomena in the Republic of Armenia. Stimulus for Human and Societal Dynamics in the Prevention of Catastrophes. Amsterdam, Berlin, Tokyo, Washington, DC: JOS Press, 2011, p. 189–193 (Stepanyan V.E).
60. Россыпи и их минералы. Ер., 2012, 180 с.
61. Հողմնահարում և դրա հետևանքները: Եր., 2012, 90 էջ (համահեղինակ Գազինյան Ռ.Խ.):
62. Оценка опасности и риска формирования селей в северных областях Армении. Геориск, 2012, № 4, с. 44–47 (соавторы Гагинян Р.Х., Давтян П.Г., Бойнагрян А.В., Манукян Н.В.).
63. Загрязнение природной среды Республики Армения и оценка ее безопасности. Сб. докл. Междуна. конференции “Security Forum”. Одесса, 2013, с. 18–28.

Դոցենտ, տեխ. գիտ. թեկնածու **Հ.Ա. Բարսյան**

Թեկնածուական ատենախոսության թեզը “Բարձրահարկ շենքերի և կառուցվածքների ուղղաձիգ տեղաշարժերի ուսումնասիրումը գեոդեզիական եղանակներով” թեմայով: Գեոդեզիայի, օդալուսանկարահանման և քարտեզագրության ինստիտուտ, Մոսկվա:

ՀԽՍՀ պետական մրցանակի դափնեկիր գիտության և տեխնիկայի գծով 1987 թ.:

Դասավանդում է “Տեղագրություն”, “Գեոդեզիա կոսմոհանույթի հիմունքներով”, “Գեոդեզիական նշահարման աշխատանքներ”, “Երկրաչափական նիվելիրացում”, “Թեոդոլիտային և մենզուլային հանույթ”, “Տախտոմետրիական հանույթ”, “Հողակադաստրային գեոդեզիական աշխատանքներ” դասընթացները:

Հեղինակ է ավելի քան 40 գիտական աշխատանքների, այդ թվում՝ ուսումնական ձեռնարկներ: Գիտական հետաքրքրության բնագավառներն են՝ ատոմակայանների և ջերմակայանների հորիզոնական և ուղղաձիգ տեղաշարժերի ուսումնասիրություն, բարձրահարկ շենքերի և շինությունների (էլևատորներ, դամբաներ և այլն) դեֆորմացիաների ուսումնասիրությունը գեոդեզիական եղանակներով:

1. Կառուցվածքային դիտարկումները հիդրոդինամիկական հարթաչափության միջոցով: Գեոդեզիա և քարտեզագրություն, 1975, № 7 (համահեղինակ՝ Մովսիսյան):
2. Հիդրոատատիկ հարթաչափության եղանակ: Հեղինակային իրավունք, № 546777:
3. М.Кл. G01C 5/04, G01C 9/22, 25.10.1976 (համահեղինակ՝ Մարտիրոսյան):
4. Հիդրոդինամիկական հարթաչափության համակարգ: Հեղինակային իրավունք, № 1106989, G01C 9/22, 08.04.1984 (համահեղինակ՝ Մովսիսյան):
5. Հիդրոդինամիկական հարթաչափ: Հեղինակային իրավունք, № 1216647, G01C 9/22, 08.11.1985 (համահեղինակ՝ Պողոսյան):
6. Կենցաղային թափոնների այրման հարմարանք: Հեղինակային իրավունք, № 1716257, F23 G 5/00, 01.11.1991 (համահեղինակ՝ Գարբինյան):
7. Կենցաղային թափոնների վերամշակման շարժական սարք: Հեղինակային իրավունք, № 1716256, F23 G 5/00, 01.11.1991 (համահեղինակ՝ Գարբինյան):
8. Տեղագրություն գեոդեզիայի հիմունքներով: Առարկայի գործնական ու լաբորատոր պարապմունքների ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., ԵՊՀ հրատարակչություն, 2002, 13 էջ (համահեղինակ՝ Նահապետյան):
9. Գեոդեզիա: Ուսումնական ձեռնարկ: Մաս I: Եր., ԵՊՀ հրատարակչություն, 2008, 167 էջ (համահեղինակներ՝ Վ. Մեթանջյան, Պ. Էֆենդյան):
10. Գեոդեզիա: Ուսումնական ձեռնարկ: Մաս II: Եր., ԵՊՀ հրատարակչություն, 2009, 185 էջ (համահեղինակներ՝ Վ. Մեթանջյան, Պ. Էֆենդյան):
11. Գեոդեզիա: Ուսումնական ձեռնարկ: Մաս III: Եր., ԵՊՀ հրատարակչություն, 2011, 155 էջ (համահեղինակներ՝ Վ. Մեթանջյան, Պ. Էֆենդյան):
12. Կենցաղային թափոնների հիմնահարցը և նրա լուծման ուղիները: Կրթությունը և գիտությունը Արցախում, 2012, էջ. 174–179 (համահեղինակ՝ Վ. Մեթանջյան):
13. Քարտեզների գեոդեզիական հիմք: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ: Եր., հեղինակային հրատարակչություն, 2012, 34 էջ (համահեղինակ՝ Ն. Մանուկյան):

Դոցենտ, աշխ. գիտ. թեկնածու **Ռ.Խ. Գագինյան**

Թեկնածուական ատենախոսության թեզը “Լավատակ մորֆոկառույցների և հնահովիտների ձևաբանական վերլուծությունը (Հայկական ՄՍՀ հրաբխային բարձրավանդակի հարավային մասի օրինակով)” (1988 Թբիլիսի): 2001թ. ԵՊՀ աշխարհագրության ֆակուլտետի քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի ամբիոնի դոցենտ:

Դասավանդում է “Բնական աղետներ և պաշտպանության միջոցներ”, “Կիրառական գեոմորֆոլոգիա”, “Հետազոտման քարտեզագրական և գեոմորֆոլոգիական եղանակներ”, “Հողի էրոզիայի հիմնախնդիրներ”, “Գեոմորֆոլոգիական քարտեզագրում”, “Էրոզիոն և հունային գործընթացներ”, “Ճգնաժամերի անատոմիա”, “Ջրաօդերևութաբանական փորձաքննություն և մոնիթորինգ” դասընթացները:

Հեղինակ է ավելի քան 90 գիտական աշխատանքների, այդ թվում՝ ուսումնական ձեռնարկների: Գիտական հետաքրքրության բնագավառներն են՝ կառուցվածքային և կիրառական գեոմորֆոլոգիա, հնագեոմորֆոլոգիա, բնական աղետներ և ռիսկի գնահատում, գեոէկոլոգիա, էթնոսների աշխարհագրություն:

1. Палеогеоморфология погребенных под лавами долин Сюникского вулканического нагорья. Ученые записки ЕГУ, 1984, № 2 (156), с. 137–143.
2. Погребенные палеодолины Сюникского вулканического нагорья. Изв. АН РА, Науки о Земле, 1993, т. XLVI, № 2, с. 19–25 (соавтор Геворкян Ф.С.).
3. Современные экзогенные рельефообразующие процессы деятельности рек прибрежной зоны бассейна оз. Севан. Ученые записки ЕГУ, 1995, № 2, с. 89–94.
4. Տարերային երևույթների էությունը և դասակարգումը: ԵՊՀ Գիտական տեղեկագիր, № 1, 2000, 151–155 էջ:
5. Подземные ресурсы вулканических областей Армении и проблемы их использования. Матер. между. конф. “Водные проблемы – 2001”. Агронаука, 2001, № 7–9, с. 383–387 (Бальян С.П.).
6. Морфологический анализ вулканического рельефа РА для выявления погребенных морфоструктур. Ученые записки ЕГУ, 2003, № 1, с. 127–134 (соавтор Геворкян Ф.С.).
7. Քարոլորտային սալերի սահմանային գոտիները որպես էթնոգենեզի և պասիվարային դաշտերի զոնաների ձևավորման ազդակ (Հայկական լեռնաշխարհի օրինակով): ԵՊՀ Գիտական տեղեկագիր, 2005, № 1, 131–135 էջ:
8. Լեռնային երկրների իմժեներական աշխարհագրություն: Եր., ԵՊՀ հրատարակ., 2009, 70 էջ (համահեղինակ՝ Բոյնագրյան Վ.Ռ.):
9. Բնաաշխարհագրական տեսություններ (ուսումնական ձեռնարկ): Եր., ԵՊՀ հրատարակ., 2010, 148 էջ:
10. Ռիսկի էությունը և դասակարգումը, Պրոֆեսոր Պ.Ս. Բոչնալյանի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու, 18–19 նոյեմբեր 2010: Եր., ԵՊՀ հրատ. 2011, 78–84 էջ (համահեղինակ՝ Հովհաննիսյան Ա.Հ.):

Դոցենտ, աշխ. գիտ. թեկնածու **Վ.Ա. Մերանջյան**

Թեկնածուական ատենախոսության թեզը “Սևանա լճի ավազանի բնատարածքային համալիրներ” թեմայով (ԵՊՀ 1972 թ.): 1989 թ. ԵՊՀ աշխարհագրության ֆակուլտետի քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի ամբիոնի դոցենտ:

Դասավանդում է “Տեղագրություն գեոլոգիայի հիմունքներով”, “Քարտեզագիտություն”, “Քարտեզագրություն”, “Գեոինֆորմատիկա և գեոինֆորմացիոն քարտեզագրության ներածություն” դասընթացները :

Հեղինակ է ավելի քան 30 գիտական աշխատանքների, այդ թվում՝ ուսումնական ձեռնարկներ: Գիտական հետաքրքրության բնագավառներն են՝ քարտեզագրություն, գեոլոգիա, ժամանակակից տեխնոլոգիաների հիմնախնդիրներ:

1. Значение наземной стереограмметрии при изучении склоновых процессов. Материалы юб. научн. сессии к 25-летию АН Арм. ССР и 10-летию отд. географии ИГНАН Арм. ССР. Ер., 1968 (соавторы Зограбян А.Н., Цветков Д.Н.).
2. Методика изучения современных экзогенных рельефообразующих процессов в бассейне оз. Севан. Доклады VII пленума геоморф. комиссии при отд. Науки о Земле АН СССР. Киев, 1968 (соавторы Казакова Н.М., Зограбян А.Н.).
3. Некоторые вопросы динамики природно-территориальных комплексов обсыхающего дна оз. Севан. Ученые записки ЕГУ, 1974, № 2 (соавтор Геодакян Р.О.).
4. Տեղագրության պրակտիկում գեոլոգիայի հիմունքներով: Մաս 1: Եր., ԵՊՀ հրատ., 1987, 72 էջ (համահեղինակ՝ Բաբայան Հ.Ա.):

5. Տեղագրության պրակտիկում գեոդեզիայի հիմունքներով: Մաս 2: Եր., ԵՊՀ հրատ., 1990, 90 էջ (համահեղինակ՝ Բաբայան Հ.Ա.):
6. Տեղագրության պրակտիկում գեոդեզիայի հիմունքներով: Մաս 1.: Եր., ԵՊՀ հրատ., 1997, 72 էջ (համահեղինակ՝ Բաբայան Հ.Ա.):
7. Տեղագրության պրակտիկում գեոդեզիայի հիմունքներով: Մաս 1.: Եր., ԵՊՀ հրատ. (վերամշակված և վերահրատարակված), 2003, 72 էջ (համահեղինակ՝ Բաբայան Հ.Ա.):
8. Տեղագրության պրակտիկում գեոդեզիայի հիմունքներով: Մաս 2: Եր., ԵՊՀ հրատ. (վերամշակված և վերահրատարակված), 2003, 58 էջ (համահեղինակ՝ Բաբայան Հ.Ա.):
9. Матем. модель для распознавания погодно-климатических параметров сухой субтропической зоны. Материалы конф., посв. 70-летию геогрического факультета “Основные проблемы географии Южного Кавказа и прилегающих регионов.” Ер., 2005 (соавтор Акопян Г.Ц.).
10. Գեոդեզիա (Մաս I): Ուսումնական ձեռնարկ: Եր., 2008, 168 էջ (համահեղինակներ՝ Բաբայան Հ.Ա., Էֆենդյան Պ.Ս.):
11. Գեոդեզիա (Մաս II): Ուսումնական ձեռնարկ: Եր., 2009, 185 էջ (համահեղինակներ՝ Բաբայան Հ.Ա., Էֆենդյան Պ.Ս.):
12. Գեոդեզիա (Մաս III): Ուսումնական ձեռնարկ: Եր., 2011, 155 էջ (համահեղինակներ՝ Բաբայան Հ.Ա., Էֆենդյան Պ.Ս.):
13. Կենցաղային թափոնների հիմնահարցը և նրա լուծման ուղիները: Կրթությունը և գիտությունը Արցախում, 2012, 174–179 էջ (համահեղինակ՝ Բաբայան Հ.Ա.):

Ասիատենտ, աշխ. գիտ. թեկնածու **Ն.Վ. Մանուկյան**

Թեկնածուական ատենախոսության թեզը “ՀՀ էկոլոգիագեոմորֆոլոգիական իրադրության վերլուծություն և գնահատում ԱՏՀ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ” թեմայով (ԵՊՀ 2010թ.):

Դասավանդում է “Երկրագիտություն”, “Քարտեզների ձևավորում և համակարգչային դիզայն”, “Ընդհանուր աշխարհագրական քարտեզագրում” “Գեոինֆորմատիկա և գեոինֆորմացիոն քարտեզագրության ներածություն”, “Հետազոտման քարտեզագրական եղանակներ” դասընթացները:

Հեղինակ է ավելի քան 20 գիտական աշխատանքների, այդ թվում՝ ուսումնական ձեռնարկների: Գիտական հետաքրքրությունների բնագավառներն են՝ թեմատիկ քարտեզագրություն, էկոլոգիական գեոմորֆոլոգիա, գեոինֆորմատիկա, գեոէկոլոգիա:

1. Ռեյինֆի ՀՀ գեոէկոլոգիական շրջանների ռեյինֆի պայմանների որակական համալիր գնահատումն ըստ ձևաչափական ցուցանիշների: ԵՊՀ Գիտական տեղեկագիր, Երկրաբանություն և աշխարհագրություն, 2009, № 2, 42–47 էջ:
2. Картографирование и анализ эколого-геоморфологической обстановки в РА с применением ГИС-технологий с целью охраны окружающей среды. Матер. междунар. конф. (Форум-конкурс молодых ученых). “Проблемы недропользования”. С.-Пб., 2010, № 2, с. 119–121.
3. Применение ГИС-технологий в эколого-геоморфологическом картографировании этносоциальных систем Республики Армения. Геоморфлог. процессы и их прикладные аспекты. VI Шукинские чтения. Труды. М., 2010, с. 543–545.
4. Ռեյինֆի ձևաչափական պայմանների ազդեցությունը մարդածին ծանրաբեռնվածության վրա (ըստ ՀՀ գեոէկոլոգիական ենթաշրջանների): Կիրառական երկրաբանության և աշխարհագրության արդի հիմնահարցերը, պրոֆ. Պ.Ս. Բոչնադյանի ծննդյան 90-ամյակի գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու: Եր., 2011, 90–95 էջ:
5. ՀՀ բնօգտագործման տարածքային համալիրների առանձնահատկությունների քարտեզագրում և էկոլոգագեոմորֆոլոգիական վերլուծություն: Աշխարհագրության գիտական ընդհանուր և գործնական կիրառումը, Լ. Վալեսյանի ծննդյան 80-ամյակի գիտաժողովի հոդվածների ժողովածու: Եր., 2011, 299–307 էջ:
6. Влияние антропогенной нагрузки на разнородность экзогенных процессов (на примере геоэкологических районов РА). Рельеф и экзогенные процессы гор. Материалы Всерос. научной конференции с международным участием, посвященной 100-летию со дня рождения доктора геогр. наук, проф. Л.Н. Ивановского. Иркутск, 2011, с. 146–148.
7. Применение ГИС-технологий в картографировании распространения территориальных комплексов природопользования РА. Проблемы территориальной организации природы и общества. Материалы Всероссийской научной конференции, посвященной 90-летию со дня рождения доктора геогр. наук, проф. Ю.П. Михайлова. Иркутск, 2012, с. 204–206.
8. Оценка опасности и риска формирования селей в северных областях Армении. Геориск, 2012, с. 44–47 (соавт. Бойнагрян В.Р., Гагинян Р.Х., Давтян П.Г., Бойнагрян А.В.).

Դասախոս **Ս.Ա. Նահապետյան**

Դասավանդում է “Գեոինֆորմատիկա”, “Գեոինֆորմատիկա և աերոտիեզերական հետազոտման մեթոդներ”, “Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգեր”, “Ավտոմատացման քարտեզագրության մեջ”, “Գեոինֆորմատիկա և ԱՏՀ տեխնոլոգիաներ”, “Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, սերվիսի, աշխարհագրության, ջրաօդերևութաբանության ոլորտներում” դասընթացները:

Հեղինակ է ավելի քան 30 գիտական աշխատանքների: Գիտական հետաքրքրության բնագավառներն են՝ GIS, քարտեզագրություն, հեռազննում, զեոմորֆոլոգիա, պալեոաշխարհագրություն, զեոտկոլոգիա:

1. Pinhasi R., Gasparian B., Wilkinson K., Bailey R., et al. Hovk 1 and the Middle and Upper Paleolithic of Armenia: a Preliminary Framework. // *Journal of Human Evolution*, 2008, v. 55, p. 803–816.
2. Pinhasi R., Gasparian B., Nahapetyan S., Bar-Oz G., Weissbrod L., Bruch A.A., Hovsepian R., Wilkinson K. Middle Palaeolithic Human Occupation of the High Altitude Region of Hovk-1, Armenia. // *Quaternary Science Reviews*, 2011, v. 30, Issue 27, p. 3846–3857.
3. Ollivier V., Nahapetyan S., Roiron I., Gabrielyan B., Gasparyan C. et al. Quaternary Volcano-Lacustrine Patterns and Palaeobotanical Data in Southern Armenia. // *Quaternary International*, 2010, № 223–224, p. 312–326.
4. Ollivier V., Joannin S., Roiron P., Nahapetyan S., Gabrielyan I., Chataigner Ch. Shamb. Travertine, Southern Armenia: Evidence of Rapid Climatic and Morphogenic Changes Around 9500 cal. BP in the Lesser Caucasus. // *Geophysical Research Abstracts*, EGU, v. 13, 2011-8987-1.
5. Adler D.S., Yeritsyan B., Wilkinson K., Pinhasi R., Bar-Oz G., Nahapetyan S., Mallol C., Berna F., Bailey R., Schmidt B.A., Glauberman Ph., Wales N., Gasparyan B. The Hrazdan Gorge Palaeolithic Project, 2008-2009. // *Archaeology of Armenia in Regional Context*. Edited by P. Avetisyan and A. Bobokhyan. Yer.: Gitutyun, 2012, p. 22–38.
6. Pinhasi R., Gasparyan B., Nahapetyan S., Bar-Oz G., Weissbrod L., Bruch A., Hovsepian R., Wilkinson K. Middle Palaeolithic Occupation at Hovk-1, Armenia. // *Archaeology of Armenia in Regional Context*. Ed. by P. Avetisyan and A. Bobokhyan. Yer.: Gitutyun, 2012, p. 39–51.
7. Bar-Oz G., Weissbrod L., Gasparian B., Nahapetyan S., Wilkinson K., Pinhasi R. Taphonomy and Zooarchaeology of a High-Altitude Upper Pleistocene Faunal Sequence From Hovk-1 Cave, Armenia. // *Journal of Archaeological Science*, 2012, v. 39, p. 2452–2463.

Դասախոս **Ա.Ա. Փիրոյան**

Դասավանդում է “Աշխարհագրական տեղեկատվական և հողատեղեկատվական համակարգեր”, “Թվային քարտեզագրություն”, “Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ մասնագիտական հետազոտություններում”, “Քարտեզագրական արտադրության կազմակերպում”, “Քարտեզագրության զարգացման պատմությունը”, “Քարտեզագրության ժամանակակից հիմնախնդիրները”, “Տվյալների հենք” դասընթացները:

Հեղինակ է 7 գիտական աշխատանքների: Գիտական հետաքրքրության բնագավառներն են՝ զեոմորֆոլոգիա, ինժեներային զեոմորֆոլոգիա, ԱՏՀ, ԱՏՀ տեխնոլոգիաներն Երկրի մասին գիտություններում, զեոտվյալների հենքեր, ջրայի ռեսուրսների կառավարում:

1. О некоторых геоморфометрических показателях бассейна р. Агстев в пределах РА. Ученые записки ЕГУ, 2012, № 1, с. 32–39.
2. Выделение и определение водных тел, подверженных экологическим рискам по кач. и колич. характеристикам на примере бассейна р. Агстев. Известия НАН РА. Науки о Земле, 2011, с. 54–64 (соавтор Аракелян А.).
3. Современные экзогенные процессы в бассейне р. Агстев (Армения). Материалы Всерос. науч. конференции “Рельеф и экзогенные процессы гор”, посв. 100-летию со дня рождения д.г.н., проф. Л.Н. Ивановского. Иркутск, 25–28 октября 2011, с. 70–72 (соавторы Бойнагрян В., Авакян А.).
4. О высотных характеристиках рельефа территории Армении и методах их вычисления на основе цифровой модели рельефа масштаба 1:200 000. Вестник НАН РА, 2010, № 3, с. 48–58 (соавторы Авакян А., Ерицян А.).
5. Development of Water Recourses Management Plan for Aghstev River Basin of Armenia. Proceedings of the Fourth Central Asia GIS Conference – GISCA’10 “Water: Life, Risk, Energy and Landuse”. Bishkek, 27–28 May 2010, p. 10–12 (Arakeyan A., Avagyan A., Manandyan H., Yeritsian H.).
6. Опыт исследования прод. профилей рек бассейна оз. Севан как индикаторов новейших процессов рельефообразования. Матер. Всерос. науч. конф., посв. 255-летию Московского университета и 125-летию со дня рождения И.С. Шукина “Геоморфологические процессы и их прикладные аспекты”. М., 18–21 мая 2010, с. 27–28 (соавторы Авакян А., Ерицян А.).

2007թ.-ից ամբիոնի աշխատակիցների համահեղինակությամբ հրապարակվել են 12 հատոր գիրք, դասագիրք և ուսումնական ձեռնարկ՝ “Գեոդեզիա” I–III մասեր; “Բնա-աշխարհական տեսություններ”, “Լեռնային երկրների ինժեներական աշխարհագրություն”, “Ընդհանուր գեոմորֆոլոգիայի գործնական աշխատանքների ուս. ձեռնարկ”, “Հողմահարում և դրա հետևանքները”, “Ֆիզիկական աշխարհագրության տերմինների եռալեզու բառարան”, “Գեոմորֆոլոգիական ուսումնասիրությունների մեթոդները ուս. պրակտիկայի ընթացքում”, “Реки и речные долины Армянского нагорья”, “Россыпи и их минералы”, “Озера Армянского нагорья”, “Склоны и склоновые процессы Армянского нагорья” և “Оползни Армении”:

ԱՄՔԻՈՆԻ ԿՈՂՄԵՑ ՍՊԱՍԱՐԿՎՈՂ ՄԱՄՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

Բակալավրիատ՝
քարտեզագրություն և կադաստրային գործ,
աշխարհագրություն,
հիդրոդերևութաբանություն,
սերվիս:

Մագիստրատուրա՝
քարտեզագրություն
կադաստրային գործ,
գեոմորֆոլոգիա

Վերջին տարիներին ամբիոնում մշակվել և դասավանդվում են մի շարք նոր դասընթացներ՝ “Լեռնային երկրների ինժեներային աշխարհագրություն”, “Կիրառական գեոմորֆոլոգիա”, “Բնական աղետները և պաշտպանության միջոցառումները”, “Համակարգչային տեխնոլոգիաներն աշխարհագրության մեջ”, “Գեոինֆորմատիկա և գեոինֆորմացիոն քարտեզագրության ներածություն”, “Թվային քարտեզագրություն”, “Քարտեզների ձևավորում և համակարգչային դիզայն”, “Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգեր”, “Յրոնների գեոմորֆոլոգիա”, “Մոնիթորինգ”, “Հայկական լեռնաշխարհի գեոմորֆոլոգիա”, “Արտոտիեզերական նկարների վերծանում”, “Ինժեներային գեոդինամիկա” և այլն:

Լավագույն ուսանողները շարունակում են ուսումը մագիստրատուրայում, ապա ասպիրանտուրայում:

ՊՐԱԿՏԻԿԱ: Մասնագետների բարձրորակ պատրաստմանը նպաստում են ուսումնական և արտադրական պրակտիկաները: Ամբիոնի բոլոր ուսանողներն առաջին և երկրորդ կուրսից հետո Հանքավանի և Բյուրականի ուսումնական բազաներում անցնում են պարտադիր ուսումնական դաշտային պրակտիկաներ՝ ընդհանուր աշխարհագրական, (այդ թվում՝ գեոմորֆոլոգիական), երկրաբանական, տեղագրական, իսկ “Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ” մասնագիտացման ուսանողներն անցնում են գեոդեզիայի, նիվելիրացման և գեոմորֆոլոգիայի պրակտիկան:

Երրորդ կուրսից հետո ամբիոնի ուսանողներն անցնում են արտադրական պրակտիկա: Սովետական տարիներին ուսանող-գեոմորֆոլոգներն ընդգրկվում էին Հայաստանի, Ուրալի, Պատոմի բարձրավանդակի, Կամչատկայի, Ղազախստանի, Միջին Ասիայի և գործող գիտական արշավախմբերում, իսկ ուսանող-քարտեզագիրներն արտադրական պրակտիկան անցնում էին Լենինգրադի, Սինսկի, Թբիլիսիի, Նովոսիբիրսկի քարտեզագրական ֆաբրիկաներում:

Ներկայումս արտադրական պրակտիկան անցկացվում է հանրապետության տարածքում՝ Անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտեում, ԱԻՆ-ում, մի շարք երկրաբանական արշավախմբերում և ամբիոնի աշխատանքներում, որը ֆինանսավորում է պետական բյուջեի կողմից: